

«وطن امروز» از اثرات تأمین مالی گران بر تولید و صنعت کشور گزارش می‌دهد

درد تولید از بهره گران

نرخ تسهیلات در سال جاری به بالای ۳۵ درصد رسیده و همین مسأله توان بنگاه‌ها برای تأمین مواد اولیه را کاهش داده‌است

منابع بانکی یا اوراق، هنگامی مخرب‌تر می‌شود که بازدهی واقعی تولید صنعتی در اغلب بخش‌ها کمتر از هزینه تأمین مالی باشد. در این شرایط، سرمایه‌گذاران رغبت خود را برای ورود به بخش تولید از دست داده و سرمایه‌ها به سمت بازارهای غیر مولد روانه می‌شود. به موازات این وضعیت، سیاست‌های انقباضی در حوزه پولی باعث می‌شود نقدینگی در دسترس کاهش یابد و تقاضای داخلی نیز روند نزولی داشته باشد؛ رخدادی که رکود مضاعف را در پی دارد.

کارشناس اقتصاد ادامه داد: در صورت تداوم این روند، چند پیامد محتمل است که اقتصاد و جامعه را عمیقاً تحت تأثیر قرار خواهد داد؛ کاهش اشتغال به واسطه تعطیلی واحدهای تولیدی، خروج سرمایه از بخش‌های مولد، افزایش واردات برای جبران کمبود تولید داخلی و تضعیف توان رقابتی صنایع صادرات‌محور که در بازارهای جهانی جایگاه خود را از دست می‌دهند. میرمعینی گفت: برای عبور از این چالش، مجموعه‌ای از اقدامات راهبردی باید در دستور کار قرار گیرد. کاهش تدریجی و هدفمند نرخ بهره برای بازگرداندن جذابیت اقتصادی به تولید ضروری است. علاوه بر آن، اعطای تسهیلات ترجیحی به صنایع پیشران می‌تواند موج مثبتی در سرمایه‌گذاری صنعتی ایجاد کند. ایجاد ثبات در بازار ارز نیز برای کاهش ریسک برنام‌ریزی‌های

گروه اقتصادی: سال ۱۴۰۴ صنعت ایران در بحبوحه یکی از سخت‌ترین چالش‌های اقتصادی خود قرار دارد. سیاست‌های پولی انقباضی، بویژه نرخ بهره ۳۵ درصدی اعمال شده از سوی بانک مرکزی، منجر به کاهش نقدینگی تولید شده است. این مساله که تلاشی برای مهار تورم است، به طور ناخواسته ضربه بزرگی به بخش تولید وارد کرده است. در شرایطی که رکود شده برنامه‌ریزی‌های بلندمدت تولیدی را ریسک‌های شدید همراه باشد، به طوری که واحدهای تولیدی نمی‌توانند حجم بالای مواد اولیه را ذخیره‌سازی کنند که به نوعی ریسک‌های ناشی از نوسانات ارزی را کاهش می‌دهد.

وی در ادامه افزود: از طرف دیگر دپوی مواد اولیه به منابع مالی نیاز دارد و از آنجا که بازار راکد است بخشی از این منابع باید از طریق سیستم بانکی تأمین شود.نرخ بهره بالای ۳۵ درصد

کند. کاهش بروکراسی اداری، ارائه مشوق‌های مالیاتی، حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان و ایجاد زیرساخت‌های مناسب برای تولید، از جمله اقداماتی است که می‌تواند انگیزه سرمایه‌گذاری داخلی را افزایش دهد. همچنین با توجه به محدودیت‌های صادراتی، تمرکز بر بازار داخلی و ارتقای کیفیت محصولات ایرانی برای جلب اعتماد مصرف‌کنندگان، اهمیت دوچندان یافته است. در کنار این اقدامات، توسعه همکاری‌های منطقه‌ای و استفاده از ظرفیت کشورهای همسایه برای دور زدن تحریم‌هائیز می‌تواند به حفظ جریان تجارت و تأمین مواد اولیه کمک کند. نمونه‌هایی مانند صادرات محصولات کشاورزی به کشورهای حاشیه خلیج‌فارس نشان می‌دهد حتی در شرایط تحریم، فرصت‌هایی برای ارزآوری و حفظ فعالیت‌های تولیدی وجود دارد.

اتسکا به صادرات غیرنفتی و تقویت تولید داخلی، به عنوان تنها مسیر پایدار تأمین ارز، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر محسوب می‌شود. این مساله نه‌تنها به حفظ تعادل تجاری کشور کمک می‌کند، بلکه تأمین نیازهای اساسی نظیر دارو، کالاهای مصرفی، تجهیزات صنعتی و پشتیبانی از تولیدکنندگان داخلی را نیز امکان‌پذیر می‌کند.

بیژن پنهانی‌زاده، عضو هیات‌مدیره خانه صنعت و معدن ایران نیز به «وطن امروز» گفت: تحریم‌ها با ایجاد محدودیت در نظام بانکی و تبادلات مالی بین‌المللی، موجب افزایش هزینه‌های صادرات و دشواری در انتقال ارز شده‌اند. با این حال نوسانات

آخر نرخ ارز باعث شده بسیاری از محصولات ایرانی، بویژه در بازارهای منطقه‌ای و جهانی جذابیت بیشتری پیدا کنند.از منظر قیمت‌گذاری رقابت‌پذیرتر شوند. بهره‌گیری از این فرصت، تنها در صورتی ممکن است که تولید داخل به طور اصولی و هدفمند تقویت شود؛ امری که در نهایت به رشد صادرات رسمی و افزایش منابع ارزی منجر خواهد شد.

وی در ادامه افزود: رسیدن به این هدف نیازمند اقداماتی

همزمان و هماهنگ در چند محور کلیدی است: نخست، ارتقای کیفیت و تنوع محصولات تولیدی، که امکان ورود به بازارهای هدف و افزایش سهم ایران در صادرات کالاهای با

ارزش افزوده بالا را فراهم می‌آورد. دوم، حمایت مؤثر از صنایع صادرات‌محور از طریق تأمین مالی، کاهش هزینه‌های تولید و حذف موانع اداری. سوم، توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل و لجستیک، با هدف تسهیل دسترسی به بازارهای بین‌المللی و کاهش هزینه‌های صادراتی و نهایتاً طراحی مشوق‌های ارزی

برای صادر کنندگان، به منظور افزایش انگیزه بازگشت ارز و تقویت ذخایر ارزی کشور.

در مجموع، صادرات در دوران تحریم نه‌تنها یک ابزار اقتصادی، بلکه یک راهبرد کلان سیاسی برای حفظ استقلال مالی کشور

محسوب می‌شود. تقویت زیرساخت‌های تولید داخلی، بویژه در صنایع پیشرفته و دانش‌بنیان، می‌تواند مسیر صادرات را هموار کند و تاب‌آوری اقتصادی کشور را در برابر فشارهای بیرونی

افزایش دهد. تحقق این مهم، مستلزم تأمین مالی ارزان تولید ساختار تولید داخلی است که به‌دستی شناسایی و در جهت

توسعه پایدار به کار گرفته شوند.

بنابراین حمایت از تولید داخل در سال ۱۴۰۴ باید به‌عنوان یک پروژه ملی تلقی شود؛ پروژه‌ای که نیازمند هم‌افزایی میان دولت، بخش خصوصی، نهادهای مالی و جامعه مصرف‌کنندگان

است. تنها با چنین رویکردی می‌توان از تهدید تحریم‌ها، پلی به سوی خودکفایی و توسعه پایدار ساخت.

تولیدی اهمیت ویژه‌ای دارد. در نهایت، دولت باید با سیاست‌های مالی انبساطی، تقاضای داخلی را تقویت کرده و با حمایت از مصرف‌کنندگان، چرخ تولید را دوباره به حرکت درآورد. در شرایطی که تحریم‌های بین‌المللی علیه ایران در سال جاری شدت یافته، حمایت از تولید داخلی نه‌تنها یک ضرورت اقتصادی، بلکه یک راهبرد ملی برای حفظ استقلال صنعتی و تاب‌آوری اقتصادی کشور محسوب می‌شود. محدودیت‌های ناشی از تحریم‌ها، دسترسی به منابع مالی خارجی، فناوری‌های پیشرفته و بازارهای بین‌المللی را با چالش‌های جدی مواجه کرده است. در چنین فضای، تمرکز بر تقویت زنجیره‌های تأمین داخلی و توسعه ظرفیت‌های تولیدی بومی، به‌عنوان تنها مسیر پایدار برای عبور از چالش‌ها شناخته می‌شود. تحریم‌ها اگرچه تهدیدی برای صنایع وابسته به واردات هستند اما می‌توانند به فرصتی برای بازتعریف ساختار تولید داخلی تبدیل شوند. تجربه سال‌های اخیر نشان داده بسیاری از تولیدکنندگان ایرانی با تکیه بر توانمندی‌های بومی، موفق به جایگزینی قطعات و مواد اولیه وارداتی شده‌اند. این روند، اگر با سیاست‌های حمایتی هدفمند همراه شود، می‌تواند به شکلی که ریسک‌های اقتصاد مقاوم و مستقل منجر شود.

■ **تأمین مالی پایه تقویت صادرات**

در این مسیر، دولت باید نقش تسهیل‌گر و پشتیبان را ایفا

هشدارهای آبی بی‌اثر و تکراری

تهران با کمترین سرانه آب تجدیدپذیر در کشور، در گیر بحرانی چندوجهی است که ریشه در ضعف در حکمرانی منابع آب، ناکار آمدی مدیریتی و ناهماهنگی نهادی دارد

می‌شوند، نه‌تنها از گونه‌های کم‌مصرف گیاهی استفاده نشده، بلکه حتی در تبلیغات محیطی نیز اقدامات مناسبی مشاهده نمی‌شود. پیام‌های فرهنگی درباره اهمیت مدیریت منابع آبی جایگاهی در فضای شهری پیدا نکرده‌اند. اگر آب مایه حیات است، پس باید در پیام‌رسانی اجتماعی نیز چنین جایگاهی داشته باشد.

برای اثربخشی این پیام‌ها، زهرایی پیشنهاد می‌دهد ترکیبی از تخصص‌های متنوع وارد عمل شود: از مهندسان آب گرفته تا جامعه‌شناسان و روانشناسان. چنین همکاری میان‌رشته‌ای می‌تواند تبلیغات محیطی را از حالت شعاری خارج کرده و به ابزاری مؤثر برای تغییر رفتار مصرفی شهروندان بدل کند.

در حالی که بحران در برخی مناطق تهران به قطع ۲۴ ساعته آب انجامیده است، اطلاع‌رسانی مناسبی انجام نشده و مردم با سردرگمی مواجهند. حتی اگر قطعی مستقیم ناشی از کمبود آب نبوده، بلکه مدیریت فشار در شبکه سبب شده طبقات بالا بی‌آب بمانند، این مساله باید با صداقت و شفافیت به شهروندان منتقل شود.

در آین میان، یکی از نقاط کلیدی مدیریت بحران، بازنگری در استانداردهای ساخت‌وساز و تجهیزات مصرفی است. تلاش‌هایی در سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰ برای اجباری کردن مبحث ۱۶ مقررات ملی ساختمان انجام شده بود؛ مبحثی که به استانداردهای شیروآلات پرداخته است. هرچند روی کاغذ این الزامات تصویب شده اما در واقعیت، پیاده‌سازی آنها در ساخت‌وسازهای شهری با ضعف‌های جدی مواجه بوده است. هنوز در تهران می‌توان ملکی را تحویل گرفت بدون اینکه شیروآلات استاندارد روی آن نصب شده باشد. در حالی که این تغییرات می‌توانند مصرف آب را تا ۲۰ درصد کاهش دهند؛ شهرداری‌ها و سازمان نظام مهندسی از پیگیری جدی این موارد غفلت کرده‌اند. در دل این بحران، آنچه بیش از پیش اهمیت می‌یابد، ظرفیت نظام مدیریتی برای پذیرش نقد و تحول است. چنانکه بنی‌هاشمی اشاره می‌کند، اگر دولت نپذیرد مسیر طی‌شده اشتباه بوده، اصلاحی در کار نخواهد بود اما اگر چنین درکی شکل گیرد، ۳ سرمایه کلیدی می‌توانند راه عبور از بحران را باز کنند: سرمایه مدیریتی، سرمایه علمی و سرمایه اجتماعی.

دوشنبه ۱۳ مرداد ۱۴۰۴
وطن‌امروز | شماره ۴۳۸۱

اقتصادی

اخبار

برق ۱۱۰ سازمان ملی و استانی پرمصرف در تهران قطع شد

با افزایش مصرف برق در سطح کلانشهر تهران با توجه به افزایش دمای هوا، برق ۱۱۰ سازمان ملی و استانی به دلیل رعایت نکردن دستورالعمل‌های مدیریت مصرف انرژی و عدم توجه به هشدارهای اعلام شده، قطع شد. روابط عمومی شرکت توزیع نیروی برق تهران بزرگ اعلام کرد: با افزایش دمای هوا و میزان مصرف انرژی در سطح کلانشهر تهران، با هدف کاهش مصرف انرژی، بر اساس داده‌های حاصل از قرات کنتورهای هوشمند و همچنین بازدیدهای میدانی بارزسان توزیع برق پایتخت، برق ۱۱۰ مشترک سازمان ملی و استانی در کلانشهر تهران که اقدام به کاهش ساعت کاری نکرده یا سامانه‌های سرمایشی خود را در پایان ساعت کار خاموش نکرده بودند قطع شد.

مورد تاکید است تمام ادارات و سازمان‌ها موظفند در ساعات اداری ۳۰ درصد و بعد از پایان ساعت کاری بین ۶۰ تا ۷۰ درصد مصرف انرژی خود را کاهش دهند و همچنین دمای آسایش سامانه‌های سرمایشی را روی ۲۷ درجه تنظیم کرده و پس از پایان ساعت اداری مصوب سامانه‌های سرمایشی را خاموش کنند.

■ ■ ■

در نامه ۲ عضو کمیسیون اقتصادی مجلس به فرزین مطرح شد

هشدار درباره آثار سیاست‌های

انقباضی بانک مرکزی

۲ نفر از اعضای کمیسیون اقتصادی مجلس در نامه‌ای به رئیس کل بانک مرکزی تأکید کردند: نرخ بهره ۳۵ درصدی و سیاست‌های انقباضی، صنعت را با رکود و ۶۰ تا ۷۰ درصد مصرف انرژی خود را کاهش دهند و همچنین دمای آسایش سامانه‌های سرمایشی را روی ۲۷ است. در نامه‌ای رسمی که از سوی سید فرید موسوی و مهدی طغفانی، اعضای کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی به محمدرضا فرزین، رئیس کل بانک مرکزی ارسال شده، نسبت به آثار سیاست‌های انقباضی فعلی بانک مرکزی هشدار داده شده است.

در ابتدای این نامه آمده است: «در شرایطی که کشور از متسن یک جنگ تمام‌عيار ۱۲ روزه عبور کرده و آثار آن همچنان بر چهره اقتصاد و روان جامعه سنگینی می‌کند، اقتصاد ملی بیش از هر زمان دیگر نیازمند بازنگری سیاست‌های پولی فوری در مسیر رونق تولید و اشتغال است.

این نمایندگان با اشاره به نرخ بهره بالای ۳۵ درصد، تصریح کرده‌اند باز پول کشور با نرخ‌های واقعی غیرقابل تحلی مواجه است که جز «اتارازی»، «فرار سرمایه» و «بی‌ثباتی اقتصادی»، دستاورد دیگری نداشته است.

در بخش دیگری از این نامه، تأکید شده بخش‌های تولیدی، بویژه صنایع کوچک و متوسط، در برابر فشار مضاعف تسهیلات‌گران قیمت،نوسانات‌ارزی وناطمینانی از آینده اقتصادی کشور، تاب‌آوری خود را از دست داده‌اند و با خطر توقف کامل فعالیت مواجه هستند.

این نمایندگان همچنین هشدار داده‌اند: «تجربه‌های تاریخی نشان داده تمرکز صرف بر کنترل تورم، بدون توجه به عمق رکودو تضعیف تولید،نه‌تنابه ثباتی صوری و ناپایدار منجر خواهد شد». در پایان نامه، موسوی و طغفانی از رئیس کل بانک مرکزی خواست‌اند با درک عمیق‌تری از شرایط دشوار تولید و معیشت مردم، از سیاست‌های انقباضی افراطی فاصله گرفته و تصمیمی درخور این مقطع حساس اتخاذ کند.

■ ■ ■

چندنرخ‌ی شدن ارز

روندبازگشت آن را کند کرد

مدیرکل دفتر مقررات صادرات و واردات سازمان توسعه تجارت ایران اظهار کرد: موضوعات فنی تجارت روال طبیعی خود را از سال ۹۶ تاکنون طی می‌کند اما موضوعات ارزی در این میان بسیار اثرگذار است. اگر بتوان برای ارز سیاست معقولی را پیش‌بینی و تفاوت نرخ ارز بازار و نیما را کم کرد، مشکلات تجار بسیار کمرنگ خواهد شد.

به نقل از سازمان توسعه تجارت ایران، ترگس باقری‌زمردی درباره روند صادرات و واردات و ثبت کالا در سامانه جامعه تجارت گفت: با تشدید تحریم‌ها علیه ایران از سال ۱۳۹۷، تجارت با چالش‌های جدیدی مواجه و امکان مراودات بانکی با دشواری‌هایی همراه شد؛ در این شرایط باید منابع و مصارف برای واردات و صادرات را مدیریت می‌کردیم.

مدیرکل دفتر مقررات صادرات و واردات سازمان توسعه تجارت ایران در ادامه افزود: در ابتدای سال ۱۳۹۷ با توجه به تحریم‌های اعمال‌شده علیه کشور، جهت مدیریت عرضه و تقاضای ارز اقداماتی از قبیل ممنوع کردن ثبت سفارش شرخ کالاها و استفاده از ابزار گروه‌بندی کالایی شروع شده اما به مرور با توجه به سیاست‌های بانکی، نرخ اعلام‌شده آن زمان که برای مبادلات تجاری در نظر گرفته شده بود به سمت چندنرخ‌ی شدن رفت و در نتیجه این موضوع که در سال‌های بعد تشدید شد، منجر به کندی روند بازگشت ارز شد و محدودیت منابع ارزی مورد نیاز واردات کشور را که عمدتاً از این محل تأمین می‌شد، به دنبال داشت. باقری‌زمردی تصریح کرد: کاهش منابع چالش‌هایی نیز در مصارف با خود به همراه آورد. ما برای تأمین کالاهای اساسی، دارو از ارز حاصل از صادرات نفت استفاده می‌کنیم اما در بخش صنعت، عمده مصارف ما از محل صادرات کالاهایی مانند پتروشیمی، فولاد و... یا از صادرات کالاهای خرد مثل توسعه تجارت ایران خاطرنشان کرد: تمام این مسائل باعث شد ارز چندنرخ‌ی بماند و روند بازگشت ارز به کشور تضعیف شود، اگرچه در همین راستا کنترل‌هایی از طریق کارت بازرگانی یا محدودیت‌هایی در صادرات برخی کالاها نیز اعمال شد.

گروه اقتصادی: تهران، قلب تپنده کشور و پایتختی با بیشترین تجمع جمعیتی، این روزها در گیر بحرانی است که از سطح زندگی روزمره فراتر رفته است: بحران آب. منابع تجدیدپذیر آبی با کاهش شدید مواجهند، آسمان در سال‌های اخیر خست بارش را پیشه کرده و سفره‌های زیرزمینی از رمق افتاده‌اند. پایتخت در سایه مصرف بی‌محبا و بی‌تدبیری‌های گذشته، بر لبه پر تگاه تنش آبی ایستاده است. گویی زمان آن فرا رسیده تا تصمیمات آبی نه با امید به بارش، بلکه با تکیه بر واقعیت‌های اقلیمی بازنویسی شوند؛ مدیریت دقیق، سیاست‌گذاری هماهنگ و نگاه بلندمدت، بیش از هر زمان دیگر حیاتی شده‌اند. انطور که کارشناسان در میزگردی به منظور بررسی چالش‌ها و ارائه راهکارهای حل بحران آب که در ایسنا برگزار شد هشدار می‌دهند، این بحران تنها از دل طبیعت برنخاسته است. نقص در حکمرانی منابع آب، فقدان متولی واحد و اجرای ناکارآمد سیاست‌ها، گره‌های این بحران را کورتر کرده است. بنفشه زهرایی، کارشناس صنعت آب می‌گوید: استان تهران از نظر سرانه منابع آب تجدیدپذیر ته جدول است. جمعیت متراکم این استان با طبیعتی کم‌بارش و منابع سطحی محدود، تناسبی ندارد؛ گویی تهران را بر بستری بنا کرده‌ایم که قرار نبوده چنین بار سنگینی را به دوش کشد. هر چند در سال‌های گذشته سدهایی چون امیرکبیر، طالقان و لار بنا شدند و طرح‌های انتقال آب از استان‌های دیگر اجرا شد اما این مداخلات تنها اندکی از شدت بحران کاسته‌اند؛ عمق بحران باقی است.

افزون بر نارسایی ساختاری، تهران با خشکسالی ممتدی دست و پنجه نرم می‌کند. ۵ سال است که باران، از آنچه باید، سر باز زده و در سال جاری تنها نیمی از متوسط بارش بلندمدت محقق شده است. این ارقام به تنهایی برای توصیف شرایط بحرانی کفایت می‌کنند، آنچنان که حتی در کشوری پرآب‌تر چنین شرایطی هشدار جدی به همراه می‌داشت.

حتی آنجا که می‌شد با اطلاع‌رسانی دقیق، همراهی عمومی را جلب کرد، برخی نهادهای خارج از وزارت نیرو با محدود کردن انتقال پیام، کار را دشوارتر کردند. این سطح از عدم شفافیت، نه‌تنها مانع مشارکت مؤثر شهروندان در حفظ منابع آب شده، بلکه فاصله‌ای ایجاد کرده میان واقعیت بحران و آنچه مردم از آن دریافت می‌کنند. از این نقطه، نگاه سیدمحمدعلی بنی‌هاشمی، کارشناس صنعت آب روایت را گسترده‌تر می‌کند. به باور او، مساله آب تهران صرفاً یکی از نمودهای بحرانی بزرگ‌تر در گستره جغرافیای کشور است؛ مساله‌ای «بدیخ»، آکنده از پیچیدگی‌ها، تضاد منافع و بازیگران متنوع. اگر صورت مساله را صرفاً خشکسالی بدانیم، شاید راه‌حل هم فقط «دعا کردن» و «صرفه‌جویی» باشد اما وقتی عوامل انسانی و مدیریتی را نیز وارد معادله کنیم، راه برای نگاهی عمیق‌تر و بازنگری جدی‌تر باز می‌شود.

حکمرانی آب به تغییر او، آنچنان ضعیف و رها شده است که حتی خود مسئولان نیز گاه زبان به انتقاد گشوده‌اند. خیر تصمیم دولت برای اصلاح نظام حکمرانی آب، که وزیر نیرو در مهرماه ۱۴۰۱ مطرح کرد، نمونه‌ای از همین آگاهی متأخر است.

در همین زمینه، فرهنگستان علوم نیز پروژه‌ای جدی را